2026-29-RE

Causa 2026-29-RE

(Egea c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 161-2026. Recurs d'empara

Aute del 27 d'abril del 2026

BOPA núm. 45, del 6 de maig del 2026

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 27 de març del 2026, per la representació processal del Sr. José Luis Egea, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 10 de març del 2026, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció i a l'accés a la Justícia, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, i com a conseqüència d'aquesta anul·lació, anul·li igualment l'aute dictat per la Batllia, ordenant la retroacció de les actuacions al moment anterior a la celebració de l'audiència prèvia, en què no es podrà estimar l'excepció de cosa jutjada i s'hauran de continuar els tràmits oportuns fins al pronunciament de la sentència que resolgui el fons de l'assumpte;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pere Pastor Vilanova;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 4 de setembre del 2012, l'entitat bancària Andorra Banc Agrícol Reig, SA va presentar una demanda en reclamació de quantitat contra el Sr. José Luis Egea i dues persones més, en què sol·licitava substancialment la seva condemna conjunta i solidària al pagament de 179.917,15 €, deute derivat d'un contracte de préstec amb garantia hipotecària, i de 83.020,45 €, deute derivat d'un segon préstec, més els interessos i les comissions calculats de la manera que es precisava en la demanda.

1.2. El 31 de juliol del 2019, la Secció Civil 3 de la Batllia va dictar una sentència mitjançant la qual decidia estimar íntegrament aquesta demanda, precisant que condemnava solidàriament als defenents a pagar la quantitat de 179.917,15 €, deute derivat del préstec concedit l'1 de setembre del 2009, i, la quantitat de 83.020,45 €, deute derivat del préstec concedit el 6 de juny del 2011, amb el benentès que s'havia de limitar la responsabilitat dels Srs. F. D. (únicament respecte del primer deute) i M. H. S. (en ambdós casos) a la hipotecària; incrementades dels interessos liquidats trimestralment i calculats, als tipus per a "*descoberts en compte*" successivament en vigor, segons l'Associació de Bancs Andorrans, a partir del 5 de maig del 2012 en el primer cas, i, del 30 d'abril del 2012, en el segon cas -data de les últimes liquidacions practicades- i fins al seu total pagament.

1.3. L'11 de març del 2021, la representació processal del Sr. José Luis Egea va presentar un incident d'execució contra l'acord d'execució de la saig del 10 de febrer del 2021, en què sol·licitava que abans de procedir a l'execució sobre els seus béns es realitzés l'execució hipotecària.

1.4. El 10 de desembre del 2021, el Tribunal de Batlles va dictar un aute que decidia desestimar aquesta petició i confirmar l'acord d'execució adoptat per la saig.

1.5. La representació processal del Sr. José Luis Egea va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 18 d'abril del 2023, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, va dictar un aute que decidia declarar la nul·litat radical de l'aute de la Batllia apel·lat i dels acords dictats per la saig els dies 4 i 10 de febrer del 2021.

1.6. El 5 de maig del 2023, la representació processal del Sr. José Luis Egea va presentar una demanda contra l'entitat bancària Andbank, SA (anteriorment Andorra Banc Agrícol Reig, SA) en què sol·licitava que es dictés una sentència que declarés la nul·litat dels contractes de préstec atorgats l'1 de setembre del 2009 i el 6 de juny del 2011; subsidiàriament, sol·licitava que s'estimés l'acció d'anul·labilitat i a través seu s'anul·lessin els contractes esmentats.

1.7. El 6 d'octubre del 2025, la Secció Civil 6 de la Batllia va dictar un aute que decidia tenir per conclosa l'audiència prèvia i acordava la finalització del procés, ja que considerava que concorria la cosa jutjada, atès que hi havia una resolució ferma sobre un objecte processal idèntic.

1.8. La representació processal del Sr. José Luis Egea va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 10 de març del 2026, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que acordava desestimar aquest recurs i confirmar íntegrament la decisió de la primera instància.

1.9. El 27 de març del 2026, la representació processal del Sr. José Luis Egea va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 10 de març del 2026, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció i a l'accés a la Justícia, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- De manera prèvia, el recurrent addueix que les decisions adoptades per la jurisdicció ordinària impedeixen que s'examini si el seu consentiment va ser viciat *ab initio* en el moment de signar els contractes de préstec, procediment judicial contradictori que fins ara no ha estat mai pronunciat.

- Reconeix que quan va signar els contractes esmentats va acceptar la seva posició de deutor, ara bé no entén perquè no s'executen els béns donats en garantia, ni els patrimonis personals dels altres avaladors. Conclou que hi ha hagut ocultació, ja que és tan obvi com fàcil d'entendre, que cap entitat bancària que disposi de diverses hipoteques per garantir el compliment d'una obligació no renunciaria mai a executar-les. De fet, en aquest cas l'entitat bancària no només va fer això, sinó que va excloure de l'execució precisament als dos deutors hipotecants, adreçant-la únicament a ell, l'únic dels obligats que no havia atorgat cap tipus de garantia. Més inaudit i difícil de comprendre no pot ser, excepte que, com és lògic pensar, sempre va existir un pacte en aquest sentit.

- Per aquest motiu, no va conèixer aquest pacte fins a l'execució de la sentència i no podia exercir l'acció relativa al vici del seu consentiment abans i, per tant, en cap cas no pot ser d'aplicació la institució de la cosa jutjada, ni implícita, ni molt menys explícita, ja que aquesta qüestió no ha estat mai objecte de cap pronunciament judicial previ. l aquest fet, posterior a la sentència dictada, no només es manifesta que pot afectar aquella sentència, sinó que ho ha de fer des del moment en què, com es sol·licita, aquella es fonamentaria en uns contractes viciats de nul·litat o, subsidiàriament, d'anul·labilitat, pel que fa al seu consentiment.

- Segons el seu parer, en aquest supòsit, l'existència d'un *animus decipiendi* queda provada pels propis actes del banc, en no executar les hipoteques que, amb l'evident ànim de convèncer-lo, va exigir per consumar el contracte.

- Insisteix en què aquest vici del consentiment no podia ser al·legat en el primer procediment, perquè no se'n va tenir constància fins que el banc no va instar l'execució de la sentència que en va posar fi, moment en què es va constatar que només s'executava la mateixa contra ell i es deixava indemnes als altres dos avaladors.

- Considera que la cosa jutjada, com queda definida pel propi nom de la institució, és una propietat de "*la cosa*", és a dir, de cada qüestió jurídica plantejada. Per consegüent, no pot ser altrament que el fet que anteriorment no s'hagués sotmès a consideració judicial una qüestió tan transcendental com el consentiment no hauria d'excloure que aquesta qüestió pugui suscitar-se posteriorment, moment en què podrà ser al·legat perquè només aleshores és conegut.

- Finalment, el recurrent entén que el contingut de l'article 157.1 del Codi de procediment civil és una facultat del jutjador i no una obligació. Així, en aplicació d'aquest precepte es pot optar per donar per

finalitzat el procediment, però també és possible no fer-ho, de manera que de la pràctica de la prova que puguin proposar les parts es pot determinar la concurrència o no de cosa jutjada, tanmateix, en aquest cas, serà un pronunciament que s'efectuarà per part de la sentència dictada com a resultat de la tramitació de tot el procediment. A criteri d'aquesta part, i atès que en aquest cas concorren circumstàncies realment inèdites, com són aquelles posades de manifest en aquest recurs, el fet de donar per finalitzat el procediment sense donar l'opció a aquesta part de demostrar la concurrència dels fets denunciats, suposa vetar l'accés a la jurisdicció, en la seva manifestació del dret a poder practicar proves i a poder disposar dels mecanismes processals que només un procediment judicial pot atorgar.

- Insisteix en què no s'està promovent un nou procés sobre "*una mateixa relació jurídica ja definitivament resolta*", ja que no es poden confondre, ni identificar les accions relatives al compliment del contracte amb les accions relatives al consentiment en el seu dia prestat per originar aquelles relacions jurídiques, qüestió que no va poder integrar mai el primer debat, justament perquè en aquell moment ni es coneixia, ni es podia saber que, arribat el moment, es posaria en evidència que el banc i els altres dos avaladors havien pactat que mai s'executarien les hipoteques per ells concedides, ni que l'execució tampoc s'adreçaria contra els seus patrimonis.

- Per tots aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, i com a conseqüència d'aquesta anul·lació, anul·li igualment l'aute dictat per la Batllia, ordenant la retroacció de les actuacions al moment anterior a la celebració de l'audiència prèvia, en què no es podrà estimar l'excepció de cosa jutjada i s'hauran de continuar els tràmits oportuns fins al pronunciament de la sentència que resolgui el fons de l'assumpte.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- Després de recordar els antecedents del litigi i de constatar que aquest va culminar amb la sentència de la Batllia del 31 de juliol del 2019 que va estimar íntegrament la pretensió de l'entitat bancària i va condemnar als defenents al pagament de les sumes reclamades, la Sala Civil posa en relleu que en les actuacions consta que, una vegada obtingut el títol judicial, l'entitat bancària únicament va instar l'execució contra el recurrent.

- Per aquest motiu, insta l'acció d'anul·labilitat, sostenint que si ho hagués sabut no hauria prestat el seu consentiment a la subscripció del préstec. Considera que hi ha hagut un error obstatiu amb concurrència de dol *in contrahendo* o, subsidiàriament, un error essencial en la formació del seu consentiment.

- Ara bé, la Sala Civil exposa la finalitat de la cosa jutjada, indicant que correspon a uns imperatius de seguretat jurídica, a la voluntat de garantir l'execució de les sentències judicials sense que els litigis es puguin perllongar de manera indefinida, i també a la necessitat de salvaguardar el prestigi dels tribunals.

- I precisa que la cosa jutjada material suposa que entre el litigi actual i l'anterior es produeixi una triple identitat: subjectiva, objectiva i *causa petendi*.

- Seguidament, la Sala Civil procedeix a aquesta anàlisi: pel que fa a la identitat subjectiva, el fet que no hi hagi una coincidència exacta amb tots els intervinents no exclou la cosa jutjada. En aquest cas, l'efecte de la cosa jutjada es projecta entre l'entitat bancària i el recurrent, sobre la relació bilateral entre creditor i deutor principal. El fet que en el nou procés no compareguin tots aquells que van intervenir en l'anterior no elimina la identitat subjectiva respecte d'aquells entre els quals es va produir el pronunciament ferm i respecte dels quals es pretén ara tornar a reobrir la controvèrsia.

- Pel que fa a la identitat objectiva i a la *causa petendi*, contràriament a allò que al·lega el recurrent que considera que ni el *petitum* de la seva demanda, ni els fets constitutius que serveixen de suport a la seva pretensió són els mateixos que en la causa anterior, la Sala Civil posa en relleu que no és una literalitat allò que es reclama, sinó que els elements esmentats han d'examinar-se des d'una perspectiva material, posant l'accent en el bé jurídic en discussió i en el resultat perseguit amb la nova pretensió.

- Conclou que des d'aquesta perspectiva en el procediment anterior, en estimar-se les pretensions articulades per l'entitat bancària i declarar-se l'exigibilitat dels crèdits reclamats, es va reconèixer -encara que fos de manera implícita però necessària- l'existència i la validesa dels negocis jurídics que en constituïen el fonament. La condemna al pagament adoptada pressuposa, en efecte, la vigència i l'eficàcia dels contractes dels quals deriva l'obligació. Per tant, a través d'una acció en nul·litat o d'anul·labilitat, allò que es persegueix és privar d'eficàcia aquells mateixos contractes, i, per consegüent, el fonament mateix de la decisió de la sentència ferma anterior.

- Pel que fa a la *causa petendi*, la Sala manifesta que ha afirmat reiteradament que la causa de demanar no es defineix per la construcció jurídica que la part articula, sinó pel relat de fets essencials que serveixen de fonaments a la pretensió. I recorda que "*als efectes de cosa jutjada, no només s'han de considerar els fets i fonaments jurídics ja al·legats i jutjats, sinó també els que s'haguessin pogut al·legar en el primer procediment, i que pertany a la part defenent introduir ja en aquesta primera instància tots els mitjans de dret que considerava com de natura a justificar el rebuig o la paralització de les pretensions de l'agent*" (sentència del 24/07/2018, TSJC 122/18).

- La Sala Civil també destaca que atesa la configuració solidària de l'obligació, el creditor podia dirigir la seva acció indistintament contra tots els deutors o contra qualsevol d'ells de manera individual (Codi 8, 40, 2). L'exercici d'aquesta facultat en seu d'execució no constitueix cap alteració sobrevinguda de la relació jurídica, ni cap desviació respecte del pacte inicial, sinó la simple materialització d'una prerrogativa que formava part del contingut natural de l'obligació assumida, sense que, per tant, ara pugui fonamentar una nova acció.

- Pel que fa a l'al·legació relativa a la vulneració dels drets a l'accés a la jurisdicció i a obtenir una decisió motivada en Dret per tal com la Batllia va concloure el procés de manera anticipada, la Sala Civil recorda que el dret a la jurisdicció no assegura un pronunciament en el fons quan concorre un obstacle processal que impedeix legítimament l'examen material de la controvèrsia.

- En aquest cas, la conclusió anticipada del procés deriva de l'aplicació legítima d'un límit processal previst per l'article 157.1 del Codi de procediment civil orientat a preservar la seguretat jurídica i l'autoritat de les resolucions fermes.

- Per aquests motius, desestima el recurs d'apel·lació del recurrent i confirma la decisió adoptada per la Batllia.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El motiu principal d'aquest recurs d'empara es basa en el caràcter suposadament erroni de les resolucions judicials que han estat adoptades amb anterioritat a la interposició d'aquest recurs, és a dir, l'aute del 10 de març del 2026, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, confirmatori de l'aute de la Secció Civil 6 de la Batllia del 6 d'octubre del 2025. El recurrent estima que s'han conculcat els seus drets protegits a l'article 10 de la Constitució, especialment, el dret a l'accés a la jurisdicció.

3.2. És ben sabut que el recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància, ni en un tribunal suprem; i que l'únic objecte del recurs d'empara és verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic, ni absurd i que no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.3. El litigi actual guarda estreta relació amb la sentència (ferma) de la Secció Civil 3 de la Batllia del 31 de juliol del 2019, mitjançant la qual es condemnava solidàriament a l'avui recurrent i a dues altres persones a abonar a l'entitat bancària Andorra Banc Agrícol Reig, SA (avui Andbank, SA) unes determinades quantitats derivades de l'incompliment de les seves obligacions respecte de dos préstecs bancaris. A resultes del procediment d'execució promogut per Andbank, SA contra només el Sr. José Luis Egea, aquest darrer va promoure una acció civil contra l'esmentat banc, sol·licitant la nul·litat (subsidiàriament l'anul·lació) dels dos contractes de préstec -objecte del litigi precedent- per vici de consentiment. El Tribunal de Batlles (aute del 6 d'octubre del 2025) i, després, la Sala Civil (aute del 10 de març del 2026) van decidir la finalització del procés -article 157.1 del Codi de procediment civil- pel fet de constatar que concorria cosa jutjada en relació amb la sentència esmentada de la Batllia del 31 de juliol del 2019.

3.4. El recurrent estima que la Sala Civil ha vulnerat el seu dret a l'accés a la jurisdicció, ja que se li havia impedit demostrar l'existència d'un pacte ocult entre el banc i els dos altres codeutors, sobre la base del qual, en cas d'impagament dels préstecs, el creditor es dirigiria únicament contra l'avui recurrent. I afirma que no existia cosa jutjada respecte de la sentència del 31 de juliol del 2019, perquè no podia conèixer anteriorment l'existència d'aquell pacte secret i que se'n va adonar només quan el banc va promoure l'execució contra el seu patrimoni.

Per la seva banda, la Sala Civil estima, entre molts altres arguments, que la sentència del 31 de juliol del 2019 havia reconegut tàcitament l'existència i la validesa dels contractes de préstec; que el banc era lliure d'adreçar la seva execució contra qualsevol deutor solidari d'acord amb el dret andorrà (Codi 8, 40, 2); com també, que el recurrent podia haver invocat l'existència d'un vici de consentiment davant la demanda inicial del banc. Aquest conjunt de raonaments no es pot qualificar d'arbitrari, ni tampoc de manifestament irraonable, sinó que respon a una interpretació jurídicament possible del dret aplicable al cas, que no correspon revisar a aquest Tribunal.

Però és que, a més, la doctrina d'aquest Tribunal ja ha afirmat que les "*barreres*" processals són només acceptables si tenen per objecte la seguretat jurídica o la bona administració de la Justícia (sentència del 20 de gener del 2025, recaiguda en la causa 2024-59-RE). I no és pot fer altra cosa que constatar que el dret a un procés degut inclou el respecte de la fermesa de les sentències i, consegüentment, de la intangibilitat de les situacions jurídiques en elles declarades (la validesa dels contractes de préstec en el cas d'espècie i, particularment, la condició de prestatari del recurrent). Per tant, aquesta inalterabilitat prohibeix -llevat supòsits excepcionals, com és el cas del judici de revisió- als tribunals de reobrir, en un nou procediment, el debat sobre extrems ja resolts en una sentència precedent, com també introduir noves qüestions que haurien pogut ser al·legades en el procediment anterior.

Per acabar, cal afegir que el respecte de la institució de la cosa jutjada no pot quedar a l'arbitri dels tribunals com ho suggereix el recurrent, doncs el redactat de l'article 157.1 del Codi de procediment

civil ("*Si el tribunal considera que concorre (...) cosa jutjada per tal com hi ha una resolució ferma sobre un objecte processal idèntic, dona per conclosa l'audiència prèvia i, dins els cinc dies hàbils següents, dicta un aute en què decideix la finalització del procés*") té caràcter imperatiu.

3.5. Les consideracions exposades en el fonament de dret anterior justifiquen la inadmissió a tràmit del recurs d'empara per manca manifesta de contingut constitucional (article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2026-29-RE interposat per la representació processal del Sr. José Luis Egea, contra l'aute del 10 de març del 2026, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, a la Secció Civil 6 de la Batllia, a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 27 d'abril del 2026.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Magistrat

Víctor Torre de Silva López de Letona

Magistrat